
Kronika życia naukowego za granicą.

Przegląd Historyczny 60/4, 775-778

1969

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

KRONIKA ŻYCIA NAUKOWEGO ZA GRANICĄ

W dniach 26—31 sierpnia 1968 obradował w Paryżu — pod auspicjami Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki oraz Międzynarodowej Akademii Historii Nauki — XII Międzynarodowy Kongres Historii Nauki. W kongresie udział wzięło ponad 700 uczestników. Na 7 kolokwiumach i w 11 sekcjach wygłoszono ponad 400 referatów i komunikatów. W kongresie udział wzięła 17-osobowa delegacja polska pod przewodnictwem prof. dra B. Suchodolskiego. Dokładne sprawozdanie z kongresu przynosi „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” r. XIV, 1969, nr 1, s. 173—191.

W kwietniu 1968 r. odbyło się w Paryżu pod patronatem UNESCO kolokwium poświęcone roli Oświecenia w tworzeniu się świadomości narodowej ludów Europy południowo-wschodniej. Pełny tekst referatów i dyskusji zostanie opublikowany w „Bulletin de l'AIÉSEE”.

W dniach 8—11 kwietnia 1969 odbyło się w Paryżu międzynarodowe kolokwium pt. *La Guerre en Méditerranée (septembre 1939 — septembre 1943)*. Kolokwium zorganizowane zostało przez *Comité d'Histoire de la 2e Guerre Mondiale*.

W pięćdziesiątą rocznicę zawieszenia broni (11 listopada 1918) zostało zorganizowane przez *Faculté des Lettres* Uniwersytetu w Reims międzynarodowe kolokwium. Dyskutowano problemy: „Świadomość narodowa w wojnie”, „Rosja 1917—1918” oraz „Sytuacja rewolucyjna w 1918 r.”.

W dniach 5—10 sierpnia 1968 odbył się w Kuala Lumpur IV Międzynarodowy Kongres Historii Azji. Wzięło w nim udział ponad 70 historyków z Malajzji i Singapuru oraz około 100 naukowców z innych krajów. „Revue Historique” zamieści krótki przegląd wygłoszonych referatów.

W dniach 2 i 3 grudnia 1968 odbyło się w Berlinie kolokwium na temat historycznego charakteru rewolucji 1848/49 roku. W kolokwium udział wzięli historycy NRD i węgierscy.

We Frankfurcie n/Menam spotkali się archiwiści brytyjscy i zachodnioniemieccy. W wyniku tego spotkania powstała *Anglo-German Group of Historians (British-deutscher Historikerkreis)*. Dwie grupy historyków niemieckich, w oparciu o stypendia zaofiarowane przez przemysłowców, rozpoczną pracę nad: 1) pełnym przeglądem źródeł do historii Niemiec, które znajdują się w brytyjskich bibliotekach i archiwach; 2) przewodnikiem po niemieckich bibliotekach i archiwach, przeznaczonym specjalnie dla Anglików. Publikacje te ukażą się za 3—4 lata. Zaplanowano też wydanie listy uczonych brytyjskich pracujących nad historią Niemiec. Anglicy ze swej strony projektują wydanie przewodnika po archiwach i bibliotekach brytyjskich, przeznaczonego na użytek Niemców.

Dnia 28 listopada 1968 szwedzkie Archiwum Państwowe (*Riksarkivet*) obchodziło 350-tą rocznicę swego istnienia. Uroczystość połączona była z inauguracją nowego gmachu *Riksarkivet*. Zbudowany on jest na skale, a magazyny archiwalne wykute na głębokość sześciu piętér; ich pojemność wynosi około 80 tys. metrów bieżących pólek.

„Historische Zeitschrift”, Sonderheft 3., 1969, w całości poświęcony jest omówieniu literatury historycznej dotyczącej następujących krajów: Anglii za lata 1945—1960 (G. R. E l t o n), Hiszpanii 1950—60 (R. K o n e t z k e), Portugalii 1945—67

(G. Thomas), Słowacji od 1945 roku (H. Glassl), Jugosławii 1945—67 (K. D. Grothusen), Rosji i ZSRR 1959—67 (K. Meyer), Brazylii 1950—60 (G. Thomas), państw skandynawskich 1960—65 (H. Kellenbenz), Ameryki Hiszpańskiej 1959—67 (G. Kahle). Zeszyt ten przynosi także omówienie literatury dotyczącej Bizancjum za lata 1945—1967 (P. Wirth) i wypraw krzyżowych za lata 1958—1968 (E. Meyer).

Ukazał się kolejny tom serii *Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918—1945; Aus dem Archiv des Auswärtigen Amts*. Serie B. 1925—1933. Vol. II: *Deutschlands Beziehungen zur Sowjet-union, zu Polen, Danzig und den Baltischen Staaten* cz. 1: grudzień 1925 — czerwiec 1926, Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen 1967.

Dnia 6 lipca 1968 w *University College*, London, zorganizowano sympozjum na temat historii morskiej. Wygłoszono następujące referaty: „Badania na temat *Business maritime history*”, „Najnowsze kierunki w historii morskiej”, „Problemy historii morskiej”.

W dniach 16—21 września 1968 odbyła się pierwsza angielsko-czechosłowacka konferencja historyków. Z Czechosłowacji przybyło 6 delegatów. Wygłoszono następujące referaty: J. Macek, „Działalność Peter Payne'a wśród husytów”; H. Hanak, „Rząd *Foreign Office* oraz Austro-Węgry w latach 1914—1918”; Kořalka, „Problem czeski w stosunkach międzynarodowych w początku XX wieku (ze szczególnym uwzględnieniem W. Brytanii)”; Šmakel, „*Doctor evangelicus super omnes evangelistas*. Włklef w husyckich Czechach”; R. J. Evans, „Znaczenie Białej Góry dla kultury czeskiej”; L. Holotik, „Stosunki słowacko-angielskie przed i podczas I wojny światowej”; W. W. Wallace, „Niepodległe państwo czechosłowackie 1918—1968”.

Dnia 15 listopada 1968 odbyło się w Oksfordzie inauguracyjne spotkanie Grupy Badaczy Historii Klimatu Brytyjskiego. Udział w nim wzięli historycy, ekonomiści, demografowie, meteorolodzy, dendrochronolodzy, ekolodzy, botanicy. Postanowiono m. in. sporządzić bibliografię historii klimatu.

W „*The Historical Journal*” z. 1/1969 ukazały się m. in. artykuły L. Levitte-
ra, *Russia, Poland and the Baltic 1697—1721* oraz H. J. Elcocka, *Britain and the Russo-Polish Frontier 1919—1921*.

„*The Journal of Economic History*” t. XXIX, 1969, z. 1 zamieszcza kilka referatów wygłoszonych w ramach sekcji I na IV kongresie Historyków Gospodarczych, który odbył się w dniach 10—14 września 1968 w Bloomington, Ind. Tematem obrad tej sekcji był kapitalizm i jego wczesny rozwój poza Europą.

Czasopismo „*History*” kontynuuje dyskusję na temat nauczania historii na uniwersytetach. W numerze 180 pisze G. R. Elton.

Ukazał się kolejny tom serii *Documents on British Foreign Policy, 1919—1939*, 1st ser., vol. XV: *International Conferences and Conversations, 1921*, wyd. Robert Butler i J. P. T. Bury, HMSO, London 1967.

Watykan wydał kolejny tom źródeł dotyczący II wojny światowej: *Le Saint Siège et la guerre en Europe, Juin 1940—juin 1941*. (*Secrétairerie d'État de Sa Sainteté, Actes et documents du Saint Siège relatifs à la seconde guerre mondiale*, no 4), Libreria Editrice Vaticana, Vaticano 1967.

W styczniu 1968 ukazał się w Neapolu pierwszy numer nowego czasopisma historycznego „Revue internationale d'histoire de la Banque”. Jest on organem *Institut International de la Banque*, który powstał w tym samym czasie. Pismo ukazywać się będzie raz w roku. Dyrektorem odpowiedzialnym jest Domenico Demarco; w skład komitetu redakcyjnego wchodzi Franca Assante, Francesca Balletta i Vittorio Soldaini. Adres redakcji: Archivio Storico del Banco di Napoli, Via dei Tribunali 213.

Dnia 20 lipca 1968 zmarł Bravy Hammond, historyk bankowości, zajmujący się głównie obiegami pieniądza. Jego *opus magnum* to *Banks and Politics in America from Revolution to the Civil War* (1957). W druku znajduje się pozycja na temat finansowych aspektów wojny domowej w USA pt. *Sovereignty and an Empty Purse*.

Dnia 7 sierpnia 1968 zmarł William John Rose (ur. w 1885 r.). Uwięziony w czasie pierwszej wojny światowej na Śląsku przez Niemców, nauczył się języka polskiego i rozpoczął systematyczne studia nad historią i kulturą polską. Profesor, potem dyrektor *London School of Slavonic Studies*, wydawca „*The Slavonic and East European Review*” w latach 1945—1950. Napisał m. in. *Stanisław Konarski Reformer of Education in Poland* (London 1929), *The Drama of Upper Silesia* (1936), *Poland* (1939), *The Rise of Polish Democracy* (1944), *Poland's Place in Europe* (1945), *Poland Old and New* (1948), *Poland's Political Parties* (1957), był też współautorem *Cambridge History of Poland*.

Dnia 25 sierpnia 1968 zmarł Harry Elmer Barnes. Swego czasu uważany on był za lidera nowego nurtu w historiografii, programowo łączącego metody socjologiczne, psychologiczne, ekonomiczne, polityczne — nurtu „historii integralnej”. Główne dzieła Bernesa to: *Genesis of the World War* (1926), *The History of Historical Writing* (1937, 1963), *Social Thought from Lore to Science* (z H. Beckerem).

Dnia 7 września 1968 w Cambridge, Mass., zmarł Gane Brinton MacLean, b. profesor historii nowożytnej w *Harvard University*, autor m. in. następujących prac: *The Jacobins: An Essay in the New History* (1930, 1961), *The Anatomy of Revolution 1789—1799*, *English Political Thought in the Nineteenth Century* (1933)

Dnia 16 września 1968 zmarł Mario Toscano. Był on kierownikiem katedry historii traktatów międzynarodowych i polityki międzynarodowej na Uniwersytecie Rzymskim, oraz wiceprezesem, potem prezesem wydawnictwa *Documenti diplomatici italiani*.

Dnia 14 listopada 1968 r. zmarł prof. Roman Menéndez Pidal (ur. 1904), historyk hiszpański. Był on protagonistą metody filologiczno-historycznej. Jego dorobek naukowy obejmuje szereg wybitnych dzieł dotyczących średniowiecza hiszpańskiego, zwłaszcza Kastylii.

W 1968 r. zmarł wybitny brytyjski historyk gospodarczy Thomas Ashton. Był członkiem Akademii Brytyjskiej, wiceprezesem *Royal Historical Society* (1954), prezesem *Economic History Society* (1960—1963), wiceprezesem *Royal Economic Society* (1964). Specjalizował się w badaniach rozwoju gospodarczego i koniunktury gospodarczych w Anglii w XVIII w. Główne prace to: *Iron and Steel in the Industrial Revolution* (1924), *Industrial Revolution 1760—1830* (1948), *An Economic History of England: the 18th Century; Economic Fluctuations in England, 1700—1800* (1959).

Dnia 18 lutego 1969 zmarł w wieku 79 lat Hugh Hale Bellot. Związany z *University College* w Londynie i z *Institute of the Historical Research*, Bellot znany był przede wszystkim ze swych prac z zakresu bibliografii historycznej. Był inicjatorem i autorem części prac z serii *Writings on British History* — rocznego przeglądu bibliograficznego. Bellot interesował się też szczególnie historią Ameryki (także pod kątem bibliograficznym). Wydawał m. in. *Union List of American Historical Periodicals in United Kingdom Libraries* (1959), *American History and American Historians* (1952).

W początku 1969 r. zmarł w wieku lat 65 Władimir Lubliński, historyk radziecki, zajmujący się dziejami Francji XVIII w., zwłaszcza kulturą. Ostatnio był on kierownikiem pracowni konserwacji dawnych dokumentów Akademii Nauk ZSRR.

Zmarł G. P. Gooch, historyk angielski, interesujący się głównie historią Niemiec bismarckowskich i po Bismarcku. Był on autorem m. in. następujących prac: *History of Modern Europe 1878—1919*; *History of English Democratic Ideas in the Seventeenth Century*; *History and Historians in the Nineteenth Century* i wydawcą *British Documents on the Origins of the War 1898—1914*.

Dnia 25 września 1969 zmarł w Paryżu, zamieszkały tam od przeszło 40 lat, socjolog Wiktor Żółtowski. Był członkiem Francuskiego Instytutu Socjologii, Francuskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz Towarzystwa Historii Nowożytnej. Jako uczeń François Simiand'a przejął jego metodę, polegającą na formułowaniu uogólnień socjologicznych na podstawie badań statystycznych i historycznych.